

УДК 65.012.8

Т.В. Лічман

Університет економіки та права «КРОК», Київ

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ, ЯКА СТАНОВИТЬ КОМЕРЦІЙНУ ТАЄМНИЦЮ, В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Економічна криза, яка розгорнулася в Україні, актуалізувала питання забезпечення економічної безпеки підприємств в умовах загострення конкурентної боротьби. Ключовим моментом в управлінні підприємством для забезпечення його стабільного існування є інформація, яка є гарантом стійкості функціонування підприємства в певній галузі.

Забезпечення захисту комерційної таємниці потребує певних знань про форми і методи захисту комерційних секретів та прийняття практичних заходів по забезпеченню економічної безпеки підприємств.

Система захисту інформації представляє собою комплекс засобів, методів і заходів, які перешкоджають несанкціонованому доступу до інформації, що становить комерційну таємницю підприємства.

Система захисту інформації повинна бути багаторівневою з ієрархічним доступом до інформації, гранично конкретизованою і прив'язаною до специфіки фірми за структурою методів та засобів захисту, що використовуються, відкритою для регулярного оновлення, з відповідністю загальної вартості створюваної системи захисту збиткам, які може понести підприємство у зв'язку із втратою контролю над конфіденційними даними, надійною як в звичайних, так і в екстремальних ситуаціях.

Комплексність системи захисту досягається її формуванням з різних елементів: правових, організаційних та технічних. Співвідношення елементів та їх зміст забезпечують індивідуальність системи захисту інформації підприємства і гарантують її неповторність та важкість подолання.

Співвідношення елементів системи, їх склад та взаємозв'язок відображають, визначають не тільки її індивідуальність, але й конкретний заданий рівень захисту з урахуванням цінності інформації, що становить комерційну таємницю, та витрат, необхідних для впровадження подібної системи.

Елемент правового захисту інформації передбачає: наявність в установчих, трудових договорах (контрактах), посадових інструкціях, господарських договорах, зовнішньоекономічних контрактах, інших локальних документах підприємства положень про захист відомостей, що складають комерційну таємницю підприємства і її партнерів (застереження

про конфіденційність, зобов'язання про нерозголошення тощо); формулювання і доведення до відома всіх співробітників підприємства механізму відповідальності за розголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю, розроблення на підприємстві та застосування у роботі Положення про комерційну таємницю та правила її збереження тощо.

Елемент правового захисту передбачає юридичне закріплення положень про те, яка інформація становить комерційну таємницю, визначення ієрархії та порядку доступу та допуску до конфіденційних відомостей підприємства, а також встановлення юридичної відповідальності за порушення відповідних положень.

Якщо правовий елемент системи передбачає закріплення відповідних положень про захист комерційної таємниці у локальних документах суб'єкта господарювання, то організаційні заходи безпосередньо направлені на практичне втілення цих заходів.

Так, до організаційних заходів можна віднести: створення та регламентація роботи служби безпеки підприємства; навчання персоналу роботі з інформацією, доступ до якої обмежений; захист інформації при веденні переговорів, прийомі відвідувачів, здійсненні рекламної, виставкової та іншої діяльності, в процесі проведення перевірок контролюючими органами тощо.

Елемент організаційного захисту є стержнем, який зв'язує в одну систему всі інші елементи.

Список літератури

1. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання. Монографія / [Кириченко О.А., Сідак В. С., Лантєв С.М. та інші]. – К.: УЕП «КРОК», 2008. – 401 с.
2. Бурьшев В.С. Концепції безпеки: в 3-х томах / В.С. Бурьшев, И.В. Лутаєв, С.Л. Прохоров. – К.: АДЕПТ, 2005 – 389 с.
3. Цивільний кодекс України.
4. Сумець О.М. Стратегія сучасного підприємства та його економічна безпека / О.М. Сумець, М.Б. Тумар. – К.: Хай-Тек Прес, 2008. – 400 с.
5. Концепція економічної безпеки антикризового управління економікою України. Науково-аналітична доповідь / [Кінах А.К., Крутов В.В., Лантєв С.М. та ін.]. – К.: Дорадо-Друк, 2009. – 73 с.